

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพชีวิตในการทำงาน ความสามารถในการเผชิญและฟื้นฟูปลาซมัต และจริยธรรมในการทำงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจสังกัดกองบัญชาการตำรวจนครบาลครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) ซึ่งมีระเบียบวิธีวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. ตัวแปรที่ใช้ในงานวิจัย
3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
4. แนวทางการสร้างและการพัฒนาแบบสอบถามให้มีคุณภาพ
5. การเก็บรวบรวมข้อมูล
6. การวิเคราะห์ข้อมูล
7. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้วิจัยในครั้งนี้เป็นเจ้าหน้าที่ตำรวจในสถานีตำรวจสังกัดกองบัญชาการตำรวจนครบาล จำนวนทั้งสิ้น 88 สถานี ใน 9 กองบังคับการ มีประชากรรวม 16,994 คน

ผู้วิจัยได้ประมาณกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดด้วยความเชื่อมั่นระดับ 95% และยอมรับในความคลาดเคลื่อนของค่าสัดส่วนประชากรเกิดขึ้นได้ไม่เกิน $\pm 5\%$ ($e = 0.05$) โดยใช้สูตรการคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างของยามาเน่ (Yamane, 1973, p.725) ดังนี้

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

$$n = \text{จำนวนตัวอย่าง}$$

$$N = \text{จำนวนประชากร}$$

$$e = \text{ค่าความคลาดเคลื่อน}$$

เมื่อแทนค่าในสูตรปรากฏว่า จะต้องใช้กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 391 คน จากนั้นจึงสุ่มตัวอย่าง โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิอย่างเป็นสัดส่วน (Proportional Stratified Random Sampling) จำแนกตามกองบังคับการและระดับตำแหน่ง

ตารางที่ 3.1

แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

กองบังคับการตำรวจ นครบาล	ระดับตำแหน่ง	ขนาดประชากร (คน)	ขนาดกลุ่มตัวอย่าง (คน)
กองบังคับการ 1	ชั้นสัญญาบัตร	376	9
	ชั้นประทวน	1,520	35
กองบังคับการ 2	ชั้นสัญญาบัตร	505	12
	ชั้นประทวน	2,106	48
กองบังคับการ 3	ชั้นสัญญาบัตร	304	7
	ชั้นประทวน	1,062	24
กองบังคับการ 4	ชั้นสัญญาบัตร	359	8
	ชั้นประทวน	1,488	34
กองบังคับการ 5	ชั้นสัญญาบัตร	460	11
	ชั้นประทวน	2,042	47
กองบังคับการ 6	ชั้นสัญญาบัตร	336	8
	ชั้นประทวน	1,406	32
กองบังคับการ 7	ชั้นสัญญาบัตร	366	8
	ชั้นประทวน	1,326	31
กองบังคับการ 8	ชั้นสัญญาบัตร	348	8
	ชั้นประทวน	1,226	28
กองบังคับการ 9	ชั้นสัญญาบัตร	375	9
	ชั้นประทวน	1,389	32
รวม		16,994	391

หมายเหตุ : ข้อมูลขนาดประชากร ณ วันที่ 23 ธันวาคม 2548

ตัวแปรที่ใช้ในงานวิจัย

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วยตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม ดังนี้
ในสมมติฐานที่ 1, 2 และ 3

ตัวแปรอิสระ ได้แก่ ปัจจัยส่วนบุคคล ประกอบด้วย ระดับตำแหน่ง, สายการปฏิบัติงาน และอายุราชการ

ตัวแปรตาม มี 3 กลุ่ม ได้แก่

1. คุณภาพชีวิตในการทำงานงาน แบ่งออกเป็น 9 ด้าน ได้แก่
  - 1.1 ด้านผลตอบแทนที่เพียงพอและยุติธรรม
  - 1.2 ด้านความปลอดภัยในการทำงาน
  - 1.3 ด้านโอกาสพัฒนาศักยภาพ
  - 1.4 ด้านสังคมสัมพันธ์
  - 1.5 ด้านลักษณะการบริหารงาน
  - 1.6 ด้านภาวะอิสระจากงาน
  - 1.7 ด้านความก้าวหน้าในงาน
  - 1.8 ด้านความมั่นคงในอาชีพ
  - 1.9 ด้านความภูมิใจในองค์กร
2. ความสามารถในการเผชิญและฟันฝ่าอุปสรรค ประกอบด้วย 4 ด้าน
  - 2.1 การควบคุมสถานการณ์
  - 2.2 ความรับผิดชอบต่อปัญหา
  - 2.3 การรับรู้การขยายตัวของปัญหา
  - 2.4 ความอดทน
3. จริยธรรมในการทำงาน แบ่งเป็น 5 ด้าน
  - 3.1 ด้านความรับผิดชอบ
  - 3.2 ด้านความซื่อสัตย์
  - 3.3 ด้านความเสียสละ
  - 3.4 ด้านความยุติธรรม
  - 3.5 ด้านความอดทนอดกลั้น

ในสมมติฐานที่ 4 และ 5

ตัวแปรอิสระ มี 2 กลุ่ม ได้แก่

1. คุณภาพชีวิตในการทำงาน
2. ความสามารถในการเผชิญและฟื้นฟ้อุปสรรค

ตัวแปรตาม ได้แก่ จริยธรรมในการทำงาน

ในสมมติฐานที่ 6

ตัวแปรอิสระ คือ คุณภาพชีวิตในการทำงาน

ตัวแปรตาม คือ ความสามารถในการเผชิญและฟื้นฟ้อุปสรรค

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) ซึ่งแบ่งออกเป็น 4 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคล

เป็นข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบตัวเลือก ได้แก่ ระดับตำแหน่ง สายการปฏิบัติงาน อายุราชการ และสถานภาพสมรส โดยลักษณะการตอบแบบสอบถามคือ ให้ผู้ตอบเขียนเครื่องหมาย **X** ใน หรือตอบคำถามลงในช่องว่างตามความเป็นจริง

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามวัดคุณภาพชีวิตในการทำงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจ

ผู้วิจัยพัฒนาจากงานของอมรรัตน์ อ่อนนุช (2546) โดยนำมาปรับปรุงข้อคำถามให้สอดคล้องกับกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการศึกษา โดยลักษณะของแบบสอบถามเป็นมาตราประเมินค่าแบบลิเคิร์ต (Likert Scale) โดยให้เลือกตอบตามความรู้สึกของผู้ตอบ ซึ่งมี 5 ระดับ ดังนี้

ระดับความเห็น	ข้อคำถามเชิงบวก	ข้อคำถามเชิงลบ
เห็นด้วยอย่างยิ่ง	5	1
เห็นด้วย	4	2
ไม่แน่ใจ	3	3
ไม่เห็นด้วย	2	4
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	1	5

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามวัดความสามารถในการเผชิญและฟื้นฝ่าอุปสรรคของเจ้าหน้าที่ตำรวจ

ผู้วิจัยได้พัฒนาแบบสอบถามความสามารถในการเผชิญและฟื้นฝ่าอุปสรรคขึ้นจากแบบสอบถามของผู้ช่วยศาสตราจารย์ วีระศักดิ์ กำปรรณรักษ์ และทิพย์สุดา เพื่อกสกันท์ ซึ่งเคยใช้ในการวิจัย เรื่อง การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างเชาวน์ในการแก้ปัญหา (AQ) และเชาวน์อารมณ์ (EQ) ของผู้ประกอบการและพนักงานในธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในกรุงเทพมหานคร ที่มีครอบครัวเนื้อหาและโครงสร้างขององค์ประกอบทั้ง 4 ด้านของ AQ โดยนำมาปรับปรุงข้อคำถามให้สอดคล้องกับกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการศึกษา

ลักษณะของแบบสอบถามนี้มีข้อคำถามที่สมมติสถานการณ์แห่งปัญหาขึ้น เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามจินตนาการว่า หากสถานการณ์เหล่านี้เกิดขึ้นกับเขา เขาจะคิดและตอบสนองต่อสถานการณ์อย่างไร โดยข้อคำถามเป็นมาตราประเมินค่าแบบ Rating Scale แบ่งเป็น 5 ระดับ ดังนี้

ระดับความเห็น	ข้อคำถามเชิงบวก	ข้อคำถามเชิงลบ
อยู่ใกล้เคียงกับข้อคำตอบทางซ้ายมือที่สุด	1	5
อยู่ใกล้เคียงกับข้อคำตอบทางซ้ายรองลงมา	2	4
อยู่ระดับกึ่งกลางข้อคำตอบทางซ้ายมือและขวามือ	3	3
อยู่ใกล้เคียงกับข้อคำตอบทางขวารองลงมา	4	2
อยู่ใกล้เคียงกับข้อคำตอบทางขวามือที่สุด	5	1

ส่วนที่ 4 แบบสอบถามวัดจริยธรรมในการทำงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจ

ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยสืบค้นจากทฤษฎีและเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ตำรวจ ซึ่งให้เนื้อหาของแบบสอบถามครอบคลุมทั้ง 5 ด้าน มีลักษณะเป็นมาตราประเมินค่าแบบลิเคิร์ทเช่นเดียวกับส่วนที่ 2 โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

ระดับความเห็น	ข้อคำถามเชิงบวก	ข้อคำถามเชิงลบ
ทำเป็นประจำทุกครั้ง	4	0
เคยทำเกือบทุกครั้ง	3	1
เคยทำบ้างปานกลาง	2	2
เกือบจะไม่เคยทำเลย	1	3
ไม่เคยทำเลย	0	4

การแปลความหมายของผลคะแนน

การแปลผลคะแนนของแบบสอบถามส่วนที่ 2, 3 และ 4 นั้น ผู้วิจัยแบ่งช่วงระดับคะแนนโดยใช้ค่าเฉลี่ยจากข้อมูลเป็นเกณฑ์ในการพิจารณา และใช้วิธีหาความกว้างของอันตรภาคชั้น (รัตนา ศิริพานิช, 2530, น.19) ดังนี้

$$\begin{aligned} \text{อันตรภาคชั้น} &= \frac{\text{พิสัย}}{\text{จำนวนชั้น}} = \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}} \\ &= \frac{5 - 1}{3} = 1.33 \end{aligned}$$

จากหลักเกณฑ์ดังกล่าวจึงสามารถแปลความหมายของระดับคะแนนในแบบสอบถามส่วนที่ 2 และ 3 ดังนี้

ช่วงคะแนน 1.00 – 2.33 คะแนน	คือ	ระดับต่ำ
ช่วงคะแนน 2.34 – 3.67 คะแนน	คือ	ระดับปานกลาง
ช่วงคะแนน 3.68 – 5.00 คะแนน	คือ	ระดับสูง

ส่วนแบบสอบถามในส่วนที่ 4 สามารถแปลความหมายของระดับคะแนน ดังนี้

ช่วงคะแนน 0.00 – 1.33 คะแนน	คือ	ระดับต่ำ
ช่วงคะแนน 1.34 – 2.67 คะแนน	คือ	ระดับปานกลาง
ช่วงคะแนน 2.68 – 4.00 คะแนน	คือ	ระดับสูง

แนวทางการสร้างและพัฒนาแบบสอบถามให้มีคุณภาพ

1. เมื่อสร้างแบบสอบถามได้ครอบคลุมตามเกณฑ์แล้ว ผู้วิจัยนำแบบสอบถามให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบในเบื้องต้น จากนั้นจึงหาความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) โดยวิธีใช้เหตุผล (Rational Approach) ซึ่งอาศัยดุลพินิจของผู้เชี่ยวชาญในด้านนั้น ๆ พิจารณาถึงความเหมาะสมของเครื่องมือที่สร้างขึ้น ความถูกต้องตามเกณฑ์ และความชัดเจนของข้อคำถาม (รัตนา ศิริพานิช, 2533, น.203) โดยผู้เชี่ยวชาญในการวิจัยครั้งนี้ คือ เจ้าหน้าที่ตำรวจระดับชั้นสัญญาบัตร จำนวน 15 ท่าน พิจารณาข้อคำถาม และตรวจสอบความครอบคลุมของเนื้อหาและภาษาที่ใช้ รวมถึงการขอความคิดเห็นและข้อเสนอแนะให้การปรับปรุงแบบสอบถามให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น แล้วนำผลคะแนนไปหาอัตราส่วนด้วยวิธีการของลอริซี (Lawshe, 1975, p. 563-575) เปรียบเทียบค่าที่ได้กับตารางลอริซี โดยค่าอัตราส่วนความเที่ยงตรงตามเนื้อหาต่ำสุดต้องเท่ากับ 0.49

2. นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) กับเจ้าหน้าที่ตำรวจที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการศึกษา จำนวน 60 คน เพื่อกำหนดหาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (Discrimination Power) โดยการทดสอบค่าสถิติที (t-test) ระหว่างกลุ่มที่ได้คะแนนสูงสุด 25% และกลุ่มที่ได้คะแนนต่ำสุด 25% แล้วเลือกเฉพาะข้อคำถามที่มีค่าสถิติที่ตั้งแต่ 1.75 ขึ้นไปซึ่งจัดว่ามีอำนาจจำแนกสูง อยู่ในเกณฑ์ที่ใช้ได้ และข้อคำถามที่มีค่าสถิติที่ต่ำกว่า 1.75 ก็จะตัดข้อคำถามข้อนั้นออก รายละเอียดดังภาคผนวก ก

3. ผู้วิจัยคัดเฉพาะข้อที่ผ่านเกณฑ์ในข้อ 2 มาหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามด้วยการวัดความคงที่ภายใน (Internal Consistency) โดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Coefficient Alpha)

ตารางที่ 3.2

แสดงค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

แบบสอบถาม	ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α)
1. คุณภาพชีวิตในการทำงาน	.914
2. ความสามารถในการเผชิญและฟื้นฟ้อุปสรรค	.901
3. จริยธรรมในการทำงาน	.919

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. ผู้วิจัยขอให้มหาวิทยาลัยออกหนังสือ เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล นำหนังสือและแบบสอบถามไปเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง พร้อมนัดวันรับแบบสอบถามคืน
2. ตรวจสอบความเรียบร้อยของแบบสอบถามที่ได้รับคืนจากกลุ่มตัวอย่าง และตรวจให้คะแนนแบบสอบถามที่สมบูรณ์ตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

วัตถุประสงค์	รายละเอียด	สถิติที่ใช้
เพื่อศึกษาและอธิบายลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง	ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ ระดับตำแหน่ง สายการปฏิบัติงาน อายุราชการ และสถานภาพสมรส	ค่าความถี่ และร้อยละ
	คุณภาพชีวิตในการทำงาน ระดับความสามารถในการเผชิญและฟื้นฟ้อุปสรรค และจริยธรรมในการทำงาน	ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
เพื่อทดสอบสมมติฐาน	1.1 เจ้าหน้าที่ตำรวจที่มีระดับตำแหน่งต่างกันจะมีคุณภาพชีวิตในการทำงานแตกต่างกัน	การทดสอบค่าที่ (t-test)
	1.2 เจ้าหน้าที่ตำรวจที่มีสายการปฏิบัติงานต่างกันจะมีคุณภาพชีวิตในการทำงานแตกต่างกัน	การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA)
	1.3 เจ้าหน้าที่ตำรวจที่มีอายุราชการต่างกันจะมีคุณภาพชีวิตในการทำงานแตกต่างกัน	
	2.1 เจ้าหน้าที่ตำรวจที่มีระดับตำแหน่งต่างกันจะมีความสามารถในการเผชิญและฟื้นฟ้อุปสรรคแตกต่างกัน	
	2.2 เจ้าหน้าที่ตำรวจที่มีสายการปฏิบัติงานต่างกันจะมีความสามารถในการเผชิญและฟื้นฟ้อุปสรรคแตกต่างกัน	การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA)
	2.3 เจ้าหน้าที่ตำรวจที่มีอายุราชการต่างกันจะมีความสามารถในการเผชิญและฟื้นฟ้อุปสรรคแตกต่างกัน	
	3.1 เจ้าหน้าที่ตำรวจที่มีระดับตำแหน่งต่างกันจะมีจริยธรรมในการทำงานแตกต่างกัน	
	3.2 เจ้าหน้าที่ตำรวจที่มีสายการปฏิบัติงานต่างกันจะมีจริยธรรมในการทำงานแตกต่างกัน	การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA)
	3.3 เจ้าหน้าที่ตำรวจที่มีอายุราชการต่างกันจะมีจริยธรรมในการทำงานแตกต่างกัน	
	4. คุณภาพชีวิตในการทำงานมีความสัมพันธ์ทางบวกกับจริยธรรมในการทำงาน	
	5. ความสามารถในการเผชิญและฟื้นฟ้อุปสรรคมีความสัมพันธ์ทางบวกกับจริยธรรมในการทำงาน	
	6. คุณภาพชีวิตในการทำงานมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความสามารถในการเผชิญและฟื้นฟ้อุปสรรค	
เพื่อเสนอสมการพยากรณ์	องค์ประกอบของคุณภาพชีวิตในการทำงานและความสามารถในการเผชิญและฟื้นฟ้อุปสรรคสามารถทำนายจริยธรรมในการทำงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจ	การวิเคราะห์ถดถอยพหุแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression)